

Keuzeruimte en curriculum

In Nederland is er ruimte voor scholen en leraren om eigen curriculumkeuzes te maken.

Inleiding

In het Nederlands onderwijslandschap is wat betreft het curriculum veel mogelijk.

Waar heb je ruimte en wat zijn de belangrijkste keuzes die te maken zijn?

Belangrijk is vooral dat je kiest! Een school die niet kiest, kiest voor overladenheid en verliest focus.

Wat moet er allemaal?

Let op: er wordt momenteel gewerkt aan nieuwe kerndoelen. Daarbij wordt ook gekeken wat dit betekent voor de bijstelling van het referentiekader Taal en Rekenen.

1. Taal

In Nederland is een referentiekader voor taal en rekenen beschreven. Het Referentiekader taal beschrijft voor vier taaldomeinen wat leerlingen zouden moeten kennen en kunnen op verschillende momenten in hun schoolloopbaan (SLO, 2022):

1. Mondelinge taalvaardigheid: gesprekken, luisteren en spreken.
2. Lezen: zakelijke teksten en fictie teksten.
3. Schrijven.
4. Begrippenlijst en taalverzorging.

2. Rekenen

In de referentieniveaus rekenen zijn twee 'sporen' van niveaus beschreven. De fundamentele niveaus richten zich op basale kennis en inzichten en zijn daarnaast gericht op een meer functionele benadering van rekenen. De streefniveaus richten zich meer op formeel rekenen en bereiden voor op de meer abstracte wiskunde. Voor zowel de fundamentele als de streefkwiteit zijn drie niveaus beschreven. Bij rekenen is er, in tegenstelling tot taal, geen invulling gegeven aan het vierde niveau (SLO, 2022).

Binnen het gebied van rekenen zijn er vier domeinen, die samen de relevante inhoud dekken:

1. Getallen
2. Verhoudingen
3. Meten en Meetkunde
4. Verbanden

3. Kerndoeldekend

Kerdoelen vormen, samen met de referentieniveaus voor taal en rekenen, de wettelijke kaders voor de kern van de onderwijsinhoud van het primair onderwijs. Kerndoelen laten op hoofdlijnen zien wat belangrijk wordt gevonden om kinderen mee te geven in het basisonderwijs. Het gaat om een globale beschrijving van belangrijke onderwijsinhouden. De inhoud is in de kerndoelen niet heel precies omschreven. De wetgever geeft op die manier scholen de mogelijkheid om zelf invulling te geven aan de inhoud van hun onderwijs. In de praktijk hebben veel scholen behoefte aan concretisering. Om scholen meer houvast te bieden, heeft SLO uitwerkingen gemaakt bij de kerndoelen (zie gereedschappen). Hier ligt een grote kans voor WAT MAG.

Wat MAG:

Vrijheid in het onderwijs

In Nederland kennen we vrijheid van onderwijs. Dat betekent dat er veel kan. Niet alles is voorgeschreven. Dat betekent dat:

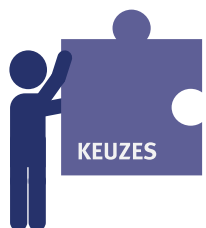
- scholen eigen leerlijnen kunnen ontwerpen, bijvoorbeeld voor doelen die zij zelf van belang achten;
- als je dat wil, dan kies je vanuit de schoolvisie een kader. Zie bijvoorbeeld het Nederlands Kenniscurriculum dat uitgaat van de sustainable development goals;
- je veel ook NIET doet;
- uiteindelijk een school - hoe dan ook - keuzes maakt ten aanzien van alle poten van het curriculaire spinnenweb (Van den Akker, 2003 in Thijs & Van den Akker 2009).

Visie ontwikkeling

Een goede schoolvisie is essentieel om richting te geven aan de keuzes die te maken zijn. Er zijn verschillende tools die helpen om een goede visie te ontwikkelen met je school. Zie kenniskaart 'visie en curriculum'.

GEREEDSCHAPPEN

- Het curriculaire spinnenweb is behulpzaam bij het vertalen van je onderwijsvisie in goed onderwijs. <https://magazines.slo.nl/curriculumwaaier#!/inhoud>.
- Concretisering van kerndoelen voor alle 7 leergebieden inhouden en activiteiten in Tule 2.0. <https://www.slo.nl/thema/meer/tule/>.
- Concretisering van de referentieniveaus taal 1F/2F in leerstoflijnen voor alle taaldomeinen. <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/nederlands/leerstoflijnen-po/>.
- Concretisering van de referentieniveaus rekenen 1F/1S voor de rekendomeinen <https://www.slo.nl/@4245/concretisering-3/>.

Verder lezen

- De Nederlandse grondwet. Artikel 23: Het openbaar en bijzonder onderwijs. Geraadpleegd op 8 juli 2022. https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vi5kn3s122s4/artikel_23_het_openbaar_en_bijzonder#:~:text=In%20artikel%2023%20is%20vastgelegd,betrekking%20tot%20het%20openbaar%20onderwijs
- Kennisrotonde. (2020). Welke interventies van schoolleiders in het primair onderwijs zijn effectief om met het team een duurzame visie op onderwijs te ontwikkelen? (KR.919). Den Haag: Kennisrotonde.
- Meester, E. (2021). *Wetenswaardig. Curriculumontwikkeling voor primair onderwijs*. Pica.
- Nederlands Kenniscurriculum: <https://nederlandskeniscurriculum.nl>.
- SLO. (2021, 29 oktober). Kerndoelen. Geraadpleegd op 8 juli 2022 van <https://www.slo.nl/sectoren/po/kerndoelen/>.

Referenties

- Meester, E. (2021). *Wetenswaardig. Curriculumontwikkeling voor primair onderwijs*. Pica
- SLO. (2022, 9 juni). Referentiekader taal. Geraadpleegd op 8 juli 2022 van <https://www.slo.nl/thema/meer/taal-rekenen/taal/>
- SLO. (2021, 13 oktober). Referentieniveaus rekenen/niveauopbouw. Geraadpleegd op 8 juli 2022 van <https://www.slo.nl/thema/meer/taal-rekenen/rekenen/>
- Thijs, A., & Akker, J. van den (2009). *Leerplan in ontwikkeling*. Enschede: SLO. <https://www.slo.nl/@4285/leerplan/>